

De vraag naar automatiseringsprodukten op het akkerbouwbedrijf

ir. C.H. Verdonschot

projectleider Infocentrum Akkerbouw
Infocentrum Akkerbouw
Postbus 8, 4507 ZG Schoondijke
telefoon 01173-1551
fax 01173-1979

agro informatica 5(4) / september 1992

Referaat

De roep van de Zeeuwse akkerbouwers om meer informatie over de mogelijkheden van automatisering, was in 1988 de aanleiding om het Infocentrum Akkerbouw te Schoondijke op te richten. Ook nu nog is deze vraag actueel, zoals blijkt uit een onderzoek onder akkerbouwers in Zuid-Nederland. De vraag naar automatisering is wel duidelijk veranderd van een algemene interesse naar een gerichte belangstelling voor aanschaf van een produkt. Uit een evaluatie-onderzoek onder bezoekers van het Infocentrum, blijkt dat vooral die akkerbouwers, die nog niet met automatisering begonnen zijn op hun bedrijf, de meeste behoefte hebben aan informatie over de mogelijkheden en de produkten die op de markt zijn.

Inleiding

Van de 13000 bedrijven met als hoofdberoep akkerbouw, heeft op dit moment ongeveer 10 % een PC met managementprogramma; ongeveer 24 % gebruikt een procescomputer (een bewaarcomputer of een computer op de trekker en/of werktuig). Vier jaar geleden had 2 % een PC en 7 % een procescomputer.

In diezelfde periode is de vraag naar automatiseringsprodukten ook veranderd. Vier jaar geleden overheerste bij akkerbouwers het wantrouwen in het functioneren van de computer en de mening dat de kosten in verhouding tot de baten veel te hoog waren. Ook waren zij van mening dat het gebruik voor hen veel te moeilijk was. Er was dan ook een drempel om te investeren in automatiseringsprodukten. De bezoekers in het Infocentrum kwamen vaak met een algemene interesse voor de mogelijkheden, maar met een angst om een computer te bedienen.

Op dit moment is echter iedereen ervan overtuigd dat de automatisering steeds verder zijn intrede zal doen in de maatschappij, waaronder ook de landbouw. De computer krijgt voor akkerbouwers steeds meer functionaliteit. De kinderziekten groeien uit de apparatuur en programmatuur. Er is veel aandacht voor de gebruiksvriendelijkheid en de kosten dalen sterk. Hierdoor wordt het gebruik voor een steeds grotere groep toegankelijk.

In het Infocentrum is de gemiddelde groepsgrootte jaarlijks gedaald. Er komen meer individuele bezoekers met op het bedrijf toegespitste vragen. Uit de belangstelling blijkt dat veel agrariërs direct bezig zijn met aanschaf van een geautomatiseerd systeem.

Opzet Infocentrum

Het Infocentrum Akkerbouw is opgericht om aan de vraag te beantwoorden van akkerbouwers naar informatie over automatisering. De doelstelling van het Infocentrum is dan ook het stimuleren van een goed gebruik van automatisering op het akkerbouwbedrijf.

Het Infocentrum heeft de volgende taken:

- aan geïnteresseerden de mogelijkheid bieden om zich te verdiepen in de gebruiksmogelijkheden van de computer;
- een bijdrage leveren aan het wegwerken van de kennisachterstand bij werkenden in de landbouw op het gebied van automatisering;
- het structureren van de aanwezige kennis omtrent de gebruiksmogelijkheden van bestaande automatiseringssystemen;
- het landelijk doorgeven van gebruikerservaringen;
- het coördineren van regionale activiteiten op dit gebied.

Expositie

Het Infocentrum heeft hiervoor o.a. een expositieruimte opgezet. Hier wordt een volledig marktoverzicht gegeven van automatiseringsproducten voor het akkerbouwbedrijf. Bezoekers kunnen in de expositieruimte de apparatuur en programmatuur van meer dan 30 firma's bekijken. Het blijft echter niet bij kijken. Alles werkt, zodat bezoekers de werking kunnen uitproberen en de mogelijkheden kunnen vergelijken. Samen met de exposanten zorgt het Infocentrum ervoor dat de apparatuur steeds actueel blijft. Op welke wijze kan een akkerbouwer nu op zijn bedrijf automatiseren? Door middel van:

- meet- en regelapparatuur voor de bewaring van akkerbouwproducten;
- trekkercomputers en werktuigelectronica;
- personal computer met programmatuur ter ondersteuning van het bedrijfsmanagement, zoals registratieprogramma's, boekhoudprogramma's, informatiesystemen zoals VITAK,

TABEL 1 OVERZICHT EXPOSANTEN INFOCENTRUM

In het Infocentrum Akkerbouw zijn de volgende exposanten aanwezig met hun meest moderne apparatuur (01-01-92):

Bedrijf	Soort automatisering
Agrima Techniek	Differentiaalregeling bewaring
Becom	Thermostaatregeling bewaring
Cebeco	Differentiaalregeling bewaring
Mooy	Microprocessor bewaring e.a.
Omnivent	Microprocessor bewaring
Pieper	Differentiaalregeling bewaring
Tolsma	Microprocessor bewaring e.a.
Fancom	Microprocessor bewaring
Kongskilde	Heteluchtkanon
Amazone Werke	Boordcomputer Amatron II
	Amtico zaaidieptecontrole
Cebeco	Spuitcomputer
Douven	Spuitcomputer + -monitor
Motrac	MasseyFerguson trekkerelectronica (Electronic, DataTronic)
Steenbergen	Boordcomputer Unicontrol met programmeerbare chipkaart
	Spuitmonitor Spraymat
Vicon	Kunstmest- en spuitcomputer
LH-Agro	Spuitmonitoren
	Spuitcomputers met chipkaart
Gicom	Weerstation
CHV	Fendt trekkerelectronica
Cebeco	Registratieprogramma's COMAK
	Agrotel
Miconet/WEA	Boekhoudprogramma MIFAS
	Registratieprogramma Van Waes
Montana	Registratieprogramma MONTANA
R&D Consultance	Registratieprogramma INAK
Steenbergen	Registratieprogramma AAR
ABN/AMRO bank	Amrotel, telebankieren
SIVAK	VITAK, BETA, CERA
ZLM Accountantsunie	Bedrijfsregistratie
ABAB-ncb	Boekhoudprogramma Multivers
	Saldobegrotingsprogramma
Rabobank	Boekhoudprogramma Ricardo
	Telebankieren

Agrotel en telebankieren en teeltbegeleidingsprogramma's. In tabel 1 vindt u een overzicht van de exposanten in het Infocentrum.

Evaluatie-onderzoek

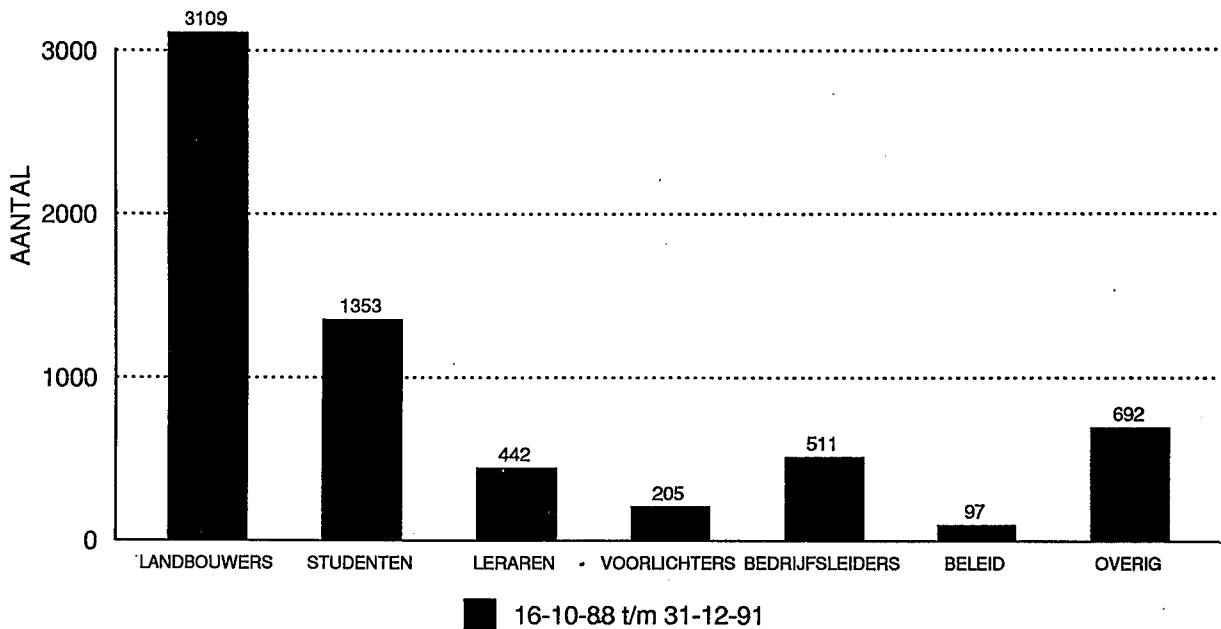
In 3 1/2 jaar tijd hebben 7000 personen het Infocentrum bezocht. Tussentijds heeft een evaluatie plaatsgevonden onder bezoekers en niet-bezoekers van het Infocentrum. Het onderzoek is uitgevoerd door bureau 'Wijzer' uit Den Haag. In totaal heeft het bureau 228 bezoekers telefonisch ondervraagd. Dit

betrof 121 akkerbouwers en 107 studenten/scholieren. Ook zijn alle exposanten schriftelijk geïnterviewd. Een tweede onderzoek is gedaan onder 522 akkerbouwers die (nog) niet in het Infocentrum geweest zijn. Onderstaande gegevens zijn afkomstig van deze onderzoeken.

Wie vraagt

Wie heeft nu behoefte aan informatie over de automatiseringsmogelijkheden op een akkerbouwbedrijf?

FIGUUR 1 BEZOEKERSAANTALLEN INFOCENTRUM

verdonschot 1

Allereerst natuurlijk de akkerbouwers zelf. Zij hebben dan ook het grootste aandeel van de bezoekers van het Infocentrum (zie figuur 1). Ook leerlingen laten zich graag informeren over de mogelijkheden van automatisering. Tenslotte maken personen uit de dienstverlenende sector, zoals voorlichters, leraren, vertegenwoordigers, graag gebruik van de faciliteiten van het Infocentrum. Deze doelgroepen zal ik nu ieder afzonderlijk behandelen.

■ **Akkerbouwers**

Akkerbouwers die nog niet zijn overgegaan tot automatisering hebben de grootste behoefte aan informatie hierover. Diegenen die zich afvragen of aanschaf zinvol is, komen ter algemene oriëntatie, meestal in studieclub- of ander groepsverband, gedurende een halve of een hele dag. De medewerkers van het Infocentrum demonstreren dan de mogelijkheden en nieuwe ontwikkelingen op het gebied van management, bewaring of werktuigelectronica.

De akkerbouwers die tot aanschaf hebben besloten, maar nog niet weten welk produkt voor hun situatie het meest geschikt is, bezoeken het Infocentrum

alleen, of met gezinsleden. De keuze voor een PC en registratieprogramma heeft daarbij veel belangstelling. Uit het onderzoek bleek dat bij tweederde van de ondervraagden, die ná het bezoek aan het Infocentrum een computer hadden aangeschaft, het bezoek van invloed geweest is op de aanschaf. Bij een individueel bezoek bespreken de medewerkers van het Infocentrum allereerst de vragen die er bij de klant leven, de bedrijfssituatie en de wensen. Vervolgens worden de verschillende alternatieven doorgesproken en gedemonstreerd. De bezoeker krijgt hierbij de mogelijkheid om zelf met de verschillende systemen te werken. Akkerbouwers die meer willen leren over de omgang met de computer en programma's, wordt aangeraden om een cursus te volgen op de Praktijkschool of de Agrarische Opleidingscentra. Akkerbouwers die al voor het bezoek aan het Infocentrum een bewaarcomputer of PC hadden, zeggen met name dat ze in het Infocentrum meer geleerd hebben over het gebruik van de computer.

■ **Studenten en scholieren**

Studenten en scholieren bezoeken het Infocentrum vaak vanuit een cursus op de Praktijkschool. Ongeveer de helft van hen

is opvolger op een landbouwbedrijf. Voor hen heeft het bezoek aan het Infocentrum het meeste zin. Zij zijn vaak van plan de zaken op automatiseringsgebied anders te gaan aanpakken dan hun ouders. In het Infocentrum kunnen de leerlingen aan de hand van opdrachten de werking van de computers leren. Voor de verschillende niveaus van scholen zijn verschillende opdrachten gemaakt.

■ **Docenten agrarisch onderwijs**

Docenten uit het agrarisch onderwijs bezoeken het Infocentrum als zij groepen begeleiden op de praktijkschool. Ook komen zij jaarlijks in het kader van bijscholing. Hierover zijn zij met name zeer enthousiast. Afhankelijk van het vakgebied wordt in het Infocentrum aandacht besteed aan de markt-ontwikkelingen en de mogelijkheden voor lesmateriaal.

■ **Voorlichters**

Op regionaal niveau werkt het Infocentrum nauw samen met de Dienst Landbouwvoorlichting (DLV). De DLV medewerkers bezoeken regelmatig het Infocentrum als team of met boeren. Ook wordt samengewerkt bij voorlichtingsactiviteiten. Ook op nationaal niveau verzorgt het

Infocentrum bijscholing voor voorlichters. Dit gebeurt echter in mindere mate. Hier lijkt de excentrische ligging van het Infocentrum een rol te spelen.

■ Dienstverlenende sector

Werkenden uit de dienstverlenende sector, bijvoorbeeld medewerkers van mechanisatiebedrijven, banken, verzekeringsinstanties e.d., maken ook regelmatig gebruik van het Infocentrum. Zij zijn vooral geïnteresseerd in de nieuwe ontwikkelingen die zich op het boerenbedrijf voordoen.

■ Exposanten

Het voornaamste doel van de exposanten in het Infocentrum is het (beter) verkopen van hun produkt. Zij zeggen daar naar hun eigen idee redelijk in te slagen. Wel geeft een aantal exposanten aan dat zij het Infocentrum graag nog intensiever gebruikt zouden zien. De helft van de exposanten is matig te spreken over de lokatie. In het algemeen zijn de exposanten tevreden tot zeer tevreden over de mogelijkheden die het Infocentrum hen biedt.

Interesse voor automatisering

Onder de akkerbouwers die (nog) niet op het Infocentrum geweest zijn, is een onderzoek gehouden naar de interesse voor automatisering. Hieruit blijkt dat de helft van alle niet-bezoekers interesse heeft in automatisering. Ruim 80 % van de akkerbouwers uit het Zuid-Westen kent het Infocentrum. Van hen heeft 32% wel eens overwogen om het Infocentrum te bezoeken.

Publikaties

De kennis van het Infocentrum is o.a. verspreid in verschillende publikaties. In samenwerking met SIVAK zijn op het gebied van registratieprogramma's, bewaarcomputers en boekhoudprogramma's publikaties samengesteld, waarin alle, op de markt zijnde produkten overzichtelijk worden gepresenteerd.

Deze publikaties worden door agrariërs veelal gebruikt om de produkten met elkaar te vergelijken. Vervolgens komen men dan in het Infocentrum om de systemen te zien werken, waarna de keuze voor aanschaf beter gefundeerd gemaakt kan worden.

Conclusie

Het Infocentrum heeft een groot aantal werkenden in de akkerbouw bereikt (33 % van de bedrijfshoofden in het zuidwestelijk zeekele gebied en 11 % daarbuiten). Het centrum heeft de kennisachterstand die er bij bezoekers was op het gebied van automatisering in de akkerbouw, weggewerkt. Het gebruik van automatisering is de afgelopen jaren duidelijk toegenomen. De vraag van bezoekers in het Infocentrum is hiermee veranderd. Er is echter nog volop vraag naar informatie over automatisering.

Er is nog een aanzienlijke groep akkerbouwers die interesse heeft in automatisering en 60 % van de bezoekers wil het Infocentrum nog eens bezoeken voor een vergelijking van de verschillende systemen.